

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра загального мовознавства

Затверджено

на засіданні кафедри загального мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022)

Завідувач кафедри Бацевич Ф. С.

Силабус із навчальної дисципліни
«Знання про мову та суспільство в середній школі»,
що викладається в межах ОПП «Середня освіта (українська мова і література)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

ЛЬВІВ 2022

Назва дисципліни	Знання про мову та суспільство в середній школі
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра загального мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Викладач дисципліни	Доктор філологічних наук, професор кафедри загального мовознавства Мацюк Галина Петрівна
Контактна інформація викладача	h_matsyuk@yahoo.com halyna.matsyuk@lnu.edu.ua +38(032) 239 47 56
Консультації з дисципліни відбуваються	Онлайн-консультації (halyna.matsyuk@lnu.edu.ua)
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/znannia-pro-movu-i-suspilstvo-v-seredniy-shkoli
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Знання про мову і суспільство в середній школі” є нормативною дисципліною зі спеціальності 014.01 “Середня освіта (Українська мова і література)” для освітньої програми “Середня освіта (українська мова і література)”. Ця дисципліна викладається в 2 семестрі в обсязі 3 кредити (ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс поглиблює і розширює підготовку майбутнього вчителя знаннями про функціонування мови в сучасному соціумі, розвиває критичне мислення про реалізацію взаємодії мови та суспільства в Україні та світі, формує навички аналізу питань цієї взаємодії в історії та сьогоденні. Предмет поглиблює знання і навички студентів із методики викладання української мови та літератури в середній школі, а також із соціолінгвістики (їх свого часу формувала дисципліна «Соціолінгвістика: наука про мову та суспільство» для студентів 2 курсу). Теми лекцій присвячені новим виявам взаємодії мови та суспільства в сучасній Україні, Європі та світі на підставі дослідження питань на рівні суспільства та індивіда, враховуючи, що він проживає в умовах інформаційних загроз та російсько-української війни 2014-2022рр. У результаті вивчення курсу студент повинен знати про роль мови у формуванні безпекового виміру сучасної української освіти, державні стандарти в освіті (НУШ) як вимогу нових знань вчителя про мову і суспільство, про роль законодавства, яке диференціює статус і функції мов в Україні, а також повинен володіти новими відомостями з історії мовної ситуації і мовної політики (про роки трьох моделей Української держави 1917-1921, радянський період 1922-1911, незалежність 1911-2022 в єдності із літературним процесом), про найбільші мовні простори світу і мовні коди їх носіїв, про реалізацію офіційної та неофіційної багатомовності, про мови в Європейському Союзі (їх статус, функції та перспективи вжитку), про унітарні та федеративні держави ЄС (як вони уникають мовних конфліктів і розширюють можливості людини) та ін. У результаті вивчення курсу студент зможе не тільки сформувати власну

	думку про зв'язки між мовою та суспільством, враховуючи впливи ідеологій, війн, великої кількості етносів, вияви багатомовності тощо, але й застосує свої знання для написання есе, наукового реферату, статті в газету, виступу на круглому столі, присвяченому мовним питанням (це підготовка до майбутньої діяльності вчителя української мови та літератури в НУШ).
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – поглибити і розширити знання студента, майбутнього вчителя, про функціонування мови в сучасному соціумі, розвинути критичне мислення про реалізацію взаємодії мови та суспільства в Україні та світі, а також сформуванати навички аналізу питань цієї взаємодії в історії та сьогоденні. Курс формує критичне мислення студента, який живе в умовах постійних дискусій про мову в час гібридної та російсько-української війни 2014-2022рр. Водночас курс сприяє розвитку практичних навичок аналізу питань суспільної комунікації, пов'язаних із гуманітарними цінностями українців. Цілі курсу – обґрунтувати міждисциплінарний підхід до вивчення взаємодії мови та суспільства та розкрити досвід вивчення питання в різних соціолінгвістичних традиціях; систематизувати аспекти аналізу в українській соціолінгвістиці; пояснити роль взаємодії мови та суспільства в літературі
Література для вивчення дисципліни	1. Основна Державні стандарти (НУШ) Державні стандарти. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ// https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti Новий освітній стандарт для 5-9 класів – що це за документ і що він змінює// https://nus.org.ua/questions/novyj-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vin-zminyuye/ Випускник нової школи// https://nus.org.ua/about/graduate/ Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с. https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelva.pdf Законодавчі акти Закон про мови в Українській РСР. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312-11#Text Закон України «Про засади державної мовної політики» 2012. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text Рішення Конституційного суду України. Від 28 лютого 2018р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-18#n55 Закон України «Про освіту» 2017р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Верховна Рада України 25 квітня 2019 р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text Рішення Конституційного суду України. Від 14 липня 2021р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21#n103 Закон України «Про повну загальну середню освіту». 2020р. Закон України «Про корінні народи України» від 1.07 2021р.//

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1616-20#Text>

Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Геннадія Друзенка та Світлани Друзенко, за заг. ред. Геннадія Друзенка. – К.:

«К.І.С.», 2010

Хартія основних прав Європейського Союзу (Ніцца, 7 грудня 2000)//

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Наукова література

Багатомовна Європа. Тенденції у політиці і практиці мультилінгвізму в Європі.-К, 2012

Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга) : аналіт. доп. / [Сінайко О. О.(кер. авт. кол.), Тищенко Ю. А., Каплан Ю. Б., Михайлова О. Ю., Валевський О. Л. та ін.] ; за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю.А. Тищенко. – Київ : НІСД, 2020. – с 74-83; 84-92.

<https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-03/gpniss.pdf>

Гуус Екстра та Кутлай Йагмур. Європейські інституції, що сприяють розвитку мультилінгвізму та плорилінгвізму // Європейський мультилінгвізм та англійська мова.Хрестоматія. Дніпро, 2016.

Данилевська О. Мова в революції та революція в мові. – К., 2009.

Іщук О. Боротьба з русифікацією у брошурах та листівках ОУН. -

<http://incognita.day.kiev.ua/tema-borotbi-z-rusifikacziyeyu.html>

Жести доброї волі» російської пропаганди. Огляд російського інформаційного простору у другій половині червня 2022 року// https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/200944/2022-07-13-zhesty-dobroi-voli-rosiyskoi-propagandy-oglyad-rosiyskogo-informatsynogo-prostoru-u-drugiy-polovyni-cherhvnya-2022-roku/

Загальноукраїнська ідентичність- головний обект гібридної війни Росії проти України. <http://old.niss.gov.ua/articles/2854/>

Зарецький О.О. Офіційний та альтернативний дискурси : 1950-1980-ті роки в УРСР. – К., 2008.

Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Львів, 2018. – 202 с.

Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021.

Литвиненко О. М. Актуальні проблеми забезпечення функціонування української мови як державної. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. 08. 04. 2021

Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. К., 2010.

Мацюк Г. Безпековий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти// Стратегічні напрями розвитку сучасної лінгводидактики : монографія/за ред Е. Палихати, О. Петришиної.Тернопіль:Підручники і посібники, 2021. С.68-76.

http://194.44.132.109/bitstream/123456789/19633/1/7_Matsiuk.pdf

*Мацюк Г.*Взаємодія понять МОВА-ВІЙНА як об'єкт лінгвістичного аналізу: результати і нові підходи//Актуальні питання гуманітарних наук. Вип.35. том 6. 2021. С. -101-106. http://www.apfn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_7/19.pdf

Мацюк Г. Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавців: штрихи до образу українського суспільства першої третини ХХ століття. Studia Ucrainica Varsoviensia. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu

Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216.

Мацюк Г. Дисципліни соціолінгвістики як реалізація безпекового виміру гуманітарної освіти: досвід Львівського національного університету імені Івана Франка. *Соціолінгвістичне знання як засіб формування нової культури безпеки: Україна – світ* : Матеріали II Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 22-23 листопада 2018 р.). Львів, 2018. С. 77–78.

Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: соціологічний напрям у мовознавстві: монографія.-Львів, 2008.

Мацюк Г. До типології мовних ситуацій в історичній соціолінгвістиці. Мовна ситуація на Холмщині та Підляшші в 1815–1915 рр. *Мовознавство*. 2021. №3. С. 20–37.

Мацюк Г. Збереження традиції українського богослуження в ХХ столітті: українська мова в Українській Автокефальній Православній Церкві за межами України (1944–1989). *Українська мова у світі* : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 25 червня 2020; 6 листоп. 2020 р.). Львів : Галицька видав. спілка, 2020. С. 100–104

Мацюк Г. Курс на українізацію церкви. Чому він був неефективним в Українській Народній Республіці (УНР) 1917–1918 рр. // *Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика* : монографія / за ред. Г. Мацюк, І. Митнік, О. Новікової. Варшава – Львів – Мюнхен – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2019. С. 103–116.
<http://dspace.lnlibrary.lviv.ua/handle/123456789/162>

Мацюк Г. Лінгвістичний ландшафт України як взаємодія мови та ідеології: минуле та сьогодення // *Мова і суспільство*. Вип 8. 2017. С.71-83

Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика : питання мовної політики: підручник.-Львів, 2009.

Мацюк Г. Про потребу дослідження проблеми «дискримінація за мовною ознакою» в українській соціолінгвістиці // *Studia Ucrainica Varsoviensia 2.-Warszawa*, 2014. s. 97-111.

Мацюк Г. Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів) // *Україноцентризм наукового сумління. Збірник наукових праць на пошану професора Зеновія Терлака*. — Львів: Ліга-Прес, 2014. — С.539-565.

Мацюк Г. Розбудова україномовних комунікативних практик у Холмсько-Підляській єпархії в 1940–1944 рр.: роль архієпископа Іларіона (Огієнка). *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта* : наук. збірник. Сер. філологічна / [редкол.: Людмила Марчук (голов. ред.), Олег Рарицький (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2020. Вип. XVII. С. 71–84.

Мацюк Г. Розвиток теорії соціолінгвістики: формування змісту поняття «мова ворожнечі» як форми дискурсивної дискримінації // *Studia Ucrainica Varsoviensia 3*. — Warszawa, 2016. .111-123.

Мацюк Г. Розвиток теорії сучасної соціолінгвістики: формування змісту поняття «інституційний мовний менеджмент» // *Мова і суспільство*. — Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. — Вип. 4. — С. 12-32.

Мацюк Г. Світська та церковна влада про суспільні функції української мови: період Української Держави гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня 1918 р., 14 грудня 1918 р.). *Българска украинистика*. Бр. 8. София, 2019. URL : [C:/Users/user/Downloads/A1_8%20\(1\).pdf](C:/Users/user/Downloads/A1_8%20(1).pdf) (дата звернення : 17.03.2017).

Мацюк Г. Мовна ситуація в екстремальних умовах повсякденності: роки II Світової війни // Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – с 86-111. <http://dspace.lnlibrary.lviv.ua/handle/123456789/162>

Мацюк Г. Статус і функції російської мови в Російській Федерації, на пострадянському просторі й у світі: стан і перспективи розвитку. Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 213–240.

Мацюк Г. І Митнік. Динаміка комунікативної компетентності фахівця-україніста в контексті вимог сучасного соціокультурного і політичного середовища України і Польщі. *Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht = Діалог мов – діалог культур. Україна і світ* : IX Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики (München, 1-4 November 2018 r.). München : LMU, 2019. С. 101–111

Медіарух закликає світові медіаасоціації засудити російських пропагандистів, як це зробили польські колеги. 2 вересня 2022// <https://detector.media/community/article/202459/2022-09-02-mediarykh-zaklykaie-svitovi-mediaasotsiatsii-zasudyty-rosiyskykh-propagandystiv-yak-tse-zrobyly-polski-kolegy/>

Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика: монографія / за ред. Г. Мацюк, І. Митнік, О. Новікової. Варшава – Львів – Мюнхен – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2019

Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз та рекомендації. – К., 2008.

Мовні права в сучасному світі.- Ужгород, 2014.

Мовні права в сучасному світі (Збірник наукових праць). - Ужгород, 2014.- 351 с.

Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ (Збірник наукових праць). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. – 688

Філіп Ван Парейс. Комбінація демократичності і мовного розмаїття завжди тягне за собою низку викликів. 3 квітня 2015// Інтерв'ю з України. <https://rozmova.wordpress.com/2015/04/07/filip-van-pareis/> 2. Мовні права в сучасному світі (Збірник наукових праць). - Ужгород, 2014.- 351 с.

Проблеми та пріоритети модернізації української культурної політики : аналіт. доп. / С. І. Здіорук, А. О. Астаф'єв, М. Т. Степико, О. Л. Валецький [та ін.] ; за заг. ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – С 33-36. 36-39. <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi/problemi-ta-prioriteti-modernizacii-ukrainskoi-kulturnoi-politiki>

Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна. — Київ : К.І.С., 2019// <file:///C:/Users/Admin/Downloads/Movne%20zakonodavstvo%20i%20movna%20polityka.pdf>

Ризики регіоналізації мовної політики : негативний досвід АР Крим. Аналітична записка. Липень. 2014р. <http://old.niss.gov.ua/articles/1619/>

Світова гібридна війна: український фронт. Монографія. За заг. ред. В. П. Горбуліна К.. 2017.

Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021

Україна та проект «русского мира» : аналіт. доп. / С. І. Здіорук, В. М. Яблонський, В. В. Токман [та ін.] ; за ред. В. М. Яблонського та С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – с 1- 47. – (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 1). <http://old.niss.gov.ua/articles/1594/>

Укронацисти для Чехії, біолабораторії для Північної Македонії та русофобія для Грузії. Аналізуємо російську пропаганду в 11 європейських країнах// https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/202419/2022-09-01-ukronatsysty-dlya-chekhii-biolaboratorii-dlya-pivnichnoi-makedonii-ta-rusofobiya-dlya-gruzii-analizuємо-rosiysku-propagandu-v-11-ievropeyskykh-krainakh/

Фейки як інструмент впливу на вибори. Аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2020. <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi/feyki-yak-instrument-vplyvu-na-vibori>

Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 360 с.

Van Parijs, Philippe. Linguistic Justice for Europe and for the World. Oxford: Oxford University Press (2011), 299 p.

Matsyuk H. A new role for Sociolinguistics in the hierarchy of Linguistics disciplines (the experience of Ukraine) // Езикова політика на Европейския съюз и европейското университетско пространство. Велико Търново, 5–7 октомври 2005 г. – Велико Търново, 2006. – Т. 2. – С. 217–230.

Matsyuk H. Marking Ukrainians' public space as interaction of language and ideology: past and present// Name and Naming. Sacred and Profane in Onomastics.-Baja Mare, 2017.-P. 889-900

Matsyuk H. Multicultural Aspects of Names and Naming in the Ukrainian Greek Catholic Church: The Thematic Group "the Names of New Saints". Names and Naming / Felecan O., Bughesiu A. (eds). Palgrave Macmillan. 2021. https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-030-73186-1_5

Matsyuk H. Urban Street Names as a Marker of Language/Authority Interaction in Ukraine: Soviet (1922–1991) and Post-Soviet Periods (1991–2011)//Names in daily life. BIBLIOTECA TÉCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA № 11.- Barselona, 2014. p. 361–369

Robert Phillipson. Linguistic imperialism of and in the European Union (In Revisiting the European Union as an empire/ ed. Hartmut Behr and Jannis Stivachtis, Critical European Studies, Routledge, 2016, pp. 134-163

Abraam de Swaan. Endangered languages, sociolinguistics, and linguistic sentimentalism , Volume 12 , Issue 4 , October 2004 , pp. 567 – 580

2. Додаткова

Відповідаємо на запитання: усе про модельні навчальні програми для розробників і шкіл//НУШю Нова українська школа. 12 квітня 2021. <https://nus.org.ua/questions/vidpovidayemo-na-zapytannya-use-pro-modelni-navchalni-programy-dlya-rozrobnykiv-i-shkil/>

«Школи примирення: чи владнають нові мовні норми конфлікт України з Угорщиною»// <https://glavcom.ua/country/society/ugorskiy-gromadi-zakarpatyia-znovu-ne-spodobavsya-zakon-pro-serednyu-osvitu-653340.html>

Посол Угорщини Іштван Ійдарто: Ми будемо блокувати Раду Україна-НАТО і далі <https://glavcom.ua/interviews/posol-ugorshchini-v-ukrajini-ishtvan-iydyarto-mi-blokujemo-i-budemo-blokuvati-dali-radu-ukrajina-nato-642853.html>

В інтерв'ю «Главкому» посол Угорщини Іштван Ійдарто запевнив, що в Угорщині не може бути територіальних претензій до України, та розповів, як змінилися двосторонні відносини після виборів у нашій країні. Повний текст читайте тут: <https://glavcom.ua/interviews/posol->

	ugorshchini-v-ukrajini-ishtvan-iydyarto-mi-blokujemo-i-budemo-blokuvati-dali-radu-ukrajina-nato-642853.html <i>Філін Ван Парейс.</i> Комбінація демократичності і мовного розмаїття завжди тягне за собою низку викликів. 3 квітня 2015// Інтерв'ю з України. https://rozmova.wordpress.com/2015/04/07/filip-van-pareis/ У Латвії закриють останній російськомовний канал// Портал мовної політики. 29 січня 2016р. https://language-policy.info/tag/inozemnyi-dosvid/page/4/ Уряд Латвії підготує план відмови від російської мови у школах//Портал мовної політики 9 лютого 2016 https://language-policy.info/tag/inozemnyi-dosvid/page/3/ Як вивчатимуть українську в школах – три моделі для національних меншин і корінних народів https://nus.org.ua/news/yak-vyvchatymut-ukrayinsku-v-shkolah-try-modeli-v-novomu-zakoni/
Обсяг дисципліни	90 годин. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять; 58 годин самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС.
Очікувані результати навчання	Студент повинен: - розвинути свою професійну (комунікативну, соціолінгвістичну, лінгвістичну, культурну, історичну) компетентність; - поглибити свої знання про мову та суспільство; про реалізацію зв'язків між мовою та ідеологією / політикою / національною безпекою / ідентичністю / індивідом / віком / статтю / соціально-професійною діяльністю/ місцем проживання; - сформувані своє вміння оцінювати різні вияви взаємодії <i>мова – суспільство</i> в історії та в єдності з літературною творчістю українських письменників - розвинути своє критичне мислення і практичні навички аналізу. Під час вивчення дисципліни студент може сформувані такі загальні компетентності: ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Фахові компетентності: ФК 8. Здатність орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах мовно-літературного розвитку дітей та молоді, враховувати психофізіологічні характеристики дитини у процесі навчання української мови та літератури, бути модератором індивідуальної освітньої траєкторії учня. ФК 9. Усвідомлення художньо-виховного, національно-світоглядного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва для дітей та молоді, здатність формувати ціннісні ставлення в учнів. ФК 13. Здатність екстраполювати національні, етнічні, регіональні соціокультурні цінності та традиції в освітнє середовище в процесі навчання української мови та літератури Після вивчення дисципліни будуть сформовані такі програмні результати навчання: ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні. ПРН 2. Аналізувати, оцінювати та пояснювати різні аспекти взаємодії мови та суспільства в історії та сьогоденні на підставі знання всіх ризиків дійсності як досвіду світу та досвіду України.

	ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПРН 4. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення завдань професійної діяльності. ПРН 9. Застосовувати індивідуальні підходи, ефективні методики формування та розвитку національного світогляду, ціннісних ставлень учнів до української мови, мистецтва, культури, держави, до себе самих та інших осіб. ПРН 10. Застосовувати у процесі навчання української мови та літератури методики і технології розвитку в учнів критичного мислення із врахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей, розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції. ПРН 14. Застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних взаємин між учителем і учнем, конструктивно взаємодіяти з батьками, співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. ПРН 19. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для ефективного розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя, у т. ч. у педагогічній діяльності.
Ключові слова	Державні стандарти навчання, мова, література, мовна спільнота, ідеологія, політика, форми існування мови в суспільстві, статус мов, мовне законодавство, рідна мова, мовна політика, мова політики, мова і національна безпека, «русский мир», мова і війна, синхронія та діахронія ілюстративного матеріалу, офіційна та неофіційна багатомовність, мови в ЄС, мовний конфлікт та ін.
Формат курсу	Очний
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Методика викладання української мови. Методика викладання української літератури. Вступ до соціолінгвістики. Вступ до мовознавства. Історія.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Зіставний, дискурс-аналізу, біографічний, описовий, презентацій ілюстративного матеріалу та ін. Соціолінгвістичної інтерпретації, біографічний, дискурс-аналіз; усне опитування, метод спостерігача, парадокс спостерігача, інтерв'ю та ін.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми, доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: • 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 на підставі рефератів; • модулі: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • підсумкова контрольна робота: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.

	Основний критерій – академічна доброчесність . Роботи студентів повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для незарахування її викладачем.
Теми рефератів (на вибір)	1. Мовні маркери суспільного простору населених пунктів в Україні до і після декомунізації. 2. Мовне законодавство в незалежній Україні: політичні актори і суспільство 3. Мова і влада: як відбувається взаємодія? На прикладі прийняття законів про мову в 2012 і 2019рр. 4. Мова і національна безпека (на прикладі досвіду України після 1991р.). 5. Лінгвістичні показники взаємодії мови та суспільства: унітарні держави Європи 7. Русифікація як маркер ідеології в СРСР та РФ. Звуження суспільних функцій титульних мов. 8. Функції української мови: чому сьогодні це питання національної безпеки? 9. Мовне законодавство в Україні як об'єкт політичних дискусій (на прикладі аналізу мовних законів 2012 і 2019рр.). 10. Як письменник відображає зв'язки між мовою та суспільством? 11. Державні стандарти НУШ. Яка роль мови? 12. Багатомовність у світі. 13. Як держави уникають мовних конфліктів?
Питання на контрольну роботу	Аналіз зв'язку мови та суспільства як шлях до «чому» мовознавство Безпековий вимір сучасної освіти в Україні Мовне законодавство в сучасній Україні. Шлях до утвердження функцій української мови як державної. Знання про мову та суспільство в НУШі Підходи до взаємодії понять <i>мова-війна</i> в сучасній лінгвістиці Мовна політика в ЄС Офіційна та неофіційна багатомовність у Європі Що потрібно знати про плюрилінгвізм сучасного європейця? Унітарні держави в Європі й офіційна/неофіційна багатомовність. Федеративні держави в Європі й офіційна /неофіційна багатомовність. Як держави уникають мовних конфліктів Знання про мову та суспільство в середній школі: приклади реалізації на уроках мови та літератури
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, години	Термін виконання
1 т 2 год	МОДУЛЬ I Тема 1 Вступ. Чому потрібно вивчати дисципліну «Знання про мову та суспільство в середній школі» 1. Нова дисципліна: об'єкт і предметна сфера аанлізу, методи, зв'язки дисципліни з методикою викладання української мови та літератури та предметами соціолінгвістичного циклу. 2. Етапи війни і мовне законодавство (2014-2018; 2018-2022; 2022) 3. Політичні актори, які беруть участь у комунікації про мови в Україні. 4. Роль освіти в екстремальних умовах повсякдення. Українська мова як маркер «свій-чужий»	Лекція	<i>Мацюк Г.</i> Прикладна соціолінгвістика. Львів, 2009. <i>Масенко Л.</i> Нариси з соціолінгвістики.-К., 2010 <i>Grabias S.</i> Język w zachowaniach społecznych. – Lublin, 2003. <i>Мацюк Г.</i> Безпечковий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти// Стратегічні напрями розвитку сучасної лінгводидактики : монографія/за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. С.68-76. http://194.44.132.109/bitstream/123456789/19633/1/7_Matsiuk.pdf <i>Яценко Т.</i> Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина XX – початок XXI століття) : монографія. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 360 с. <i>Костів О.</i> <i>Сколотдра-Шелітко О.</i> Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олесь Сколотдра-Шелітко. – Львів, 2018. – 202 с. Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика: монографія / за ред. Г. Мацюк, І. Митник, О. Новикової. Варшава – Львів – Мюнхен – Lublin : Wydawnictwo KUL., 2019 Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021	С.р. 3 ГОД	лютий, 2023 р.

2 т. 2 год.	Тема 2 Державні стандарти в освіті як вимога нових знань вчителя про мову і суспільство 1. Освітня галузь «Мови і літератури» 2. Перелік основних компетентностей учня, пов'язаних з мовами та літературою, та основні вміння. 3. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, мова відповідних корінних народів та національних меншин, літератури) 4. Модельні навчальні програми для закладів середньої освіти. 5. Новий держстандар і його відмінності від попередніх	Лекція	Державні стандарти. https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/detzhavni-standarti ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ// https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/detzhavni-standart-bazovoyi-serednoy-osviti Новий освітній стандарт для 5-9 класів – що це за документ і що він змінює// https://nus.org.ua/questions/novyi-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vin-zminyuje/ Випускник нової школи// https://nus.org.ua/about/graduate/ Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Владичий дім «Плесид», 2017. — 206 с. https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-programnyk-dlya-vechtyulya.pdf	С.р. 3 год.	лютий, 2023 р.
3 т. 2 год.	Тема 3. Законодавство про диференціацію статусу та функцій мов в Україні 1. Державна мова 2. Рідна мова (якщо відмінна від державної), 3. Іноземна мова 4. Мова корінного народу 5. Мова національних меншин	Лекція	Закон України «Про освіту» 2017. Закон України «Про повну загальну середню освіту». 2020р. Закон про мови в Українській РСР. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312-11#Text Закон України «Про засади державної мовної політики» 2012. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text Рішення Конституційного суду України. Від 28 лютого 2018р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-18#n55 Закон України «Про освіту» 2017р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Верховна Рада України 25 квітня 2019 р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text Рішення Конституційного суду України. Від 14 липня	С.р.3 год.	лютий, 2023 р.

4 т. 2 год.	Тема 4. 3 історії мовної ситуації і мовної політики: роки трьох моделей Української держави (1917-1921), радянський період(1922-1991), незалежність (1991-2022). Як ці питання відображає літературна творчість письменників? 1. Мовна ситуація і мова політика в роки Українського державотворення. 2. Нове прочитання змісту поняття «українізація» 3.Порушення мовних прав людини в СРСР 4.Українська мова в екстремальних умовах повсякденності: I Світова війна, II Світова війна і російсько-українська війна 2014-2022рр. 5.Приклади відображення зв'язку між мовою та суспільством в літературних текстах українських письменників	Лекція	2021р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/A001p710-21#n103	Мацюк Галина. Курс на українізацію церкви. Чому він був несефективним в Українській Народній Республіці (УНР) 1917–1918 рр.??// Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика: монографія / за ред. Г. Мацюк, І. Митник, О. Новікової. Варшава – Львів – Мюнхен – Lublin : Wydawnictwo KUL., 2019. С. 103–116. http://dspace.inulibrary.lviv.ua/handle/123456789/162 Мацюк Г. Світська та церковна влада про суспільні функції української мови: період Української Держави гетьмана Павла Скоропадського (29 квітня 1918 р., 14 грудня 1918 р.). <i>Българска украинистика</i>. Бр. 8. София, 2019. URL: C:/Users/user/Downloads/A1_8%20(1).pdf (дата звернення : 17.03.2017). Мацюк Г. Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавці: штрихи до образу українського суспільства першої третини XX століття. <i>Studia Ucrainica Varsoviensia</i>. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216. Мацюк Г. Лінгвістичний ландшафт України як взаємодія мови та ідеології: минуле і сьогодення. <i>Мова і суспільство</i> / гол. ред. Г. П. Мацюк. Львів, 2017. Вип. 8. С. 71–83. Мацюк Г. Мовна ситуація в екстремальних умовах повсякденності: роки II Світової війни // Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горла, А. Чучура та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – с 86-111 http://dspace.inulibrary.lviv.ua/handle/123456789/162	С.р. 3 год.	лютий, 2023 р.
5 т. 2 год.	Тема 5. Найбільші мовні простори світу: мовні коди носіїв 1. Мовні коди, які використовують носії мов: національна мова, рідна мова, офіційна мова, державна мова, регіональна мова, варіанти мов, мови, які перебувають під загрозою зникнення, мови меншин, мови корінних народів, мови мігрантів, діалект, 2. Найбільші мовні простори світу: арабомовний простір,	Лекція	<i>Van Parijs, Philippe</i>. Linguistic Justice for Europe and for the World. Oxford: Oxford University Press (2011), 299 p. Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021. Abraam de Swaan. Endangered languages, sociolinguistics, and linguistic sentimentalism . Volume 12 . Issue 4 , October 2004 . pp. 567 – 580 Мовні права в сучасному світі (Збірник наукових праць). - Ужгород. 2014.- 351 с.	С.р. 3 год.	березень 2023 р.	

	іспаномовний простір, китайськомовний простір, французькомовний простір, російськомовний простір.				
6 т. 2 год.	Тема 6. Офіційна та неофіційна багатомовність у світі 1. Поняття про багатомовність. Багатомовність як історична ознака держав. Офіційна та неофіційна багатомовність. 2. Мови в головних міжнародних організаціях: Європейський Союз, Європейська комісія, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Генеральна асамблея ООН, Конференція ООН з торгівлі і розвитку та ін.	Лекція	Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021. <i>Філін Ван Парейс</i>. Комбінація демократичності і мовного розмаїття завжди тягне за собою низку викликів. 3 квітня 2015 // Інтерв'ю з України. https://rozmova.wordpress.com/2015/04/07/filip-van-parcys/ Мовні права в сучасному світі (Збірник наукових праць). - Ужгород, 2014.- 351 с. Robert Phillipson. Linguistic imperialism of and in the European Union (In Revisiting the European Union as an empire/ ed. Hartmut Behr and Jannis Stivachtis, Critical European Studies, Routledge, 2016, pp. 134-163 Abraam de Swaan. Endangered languages, sociolinguistics, and linguistic sentimentalism, Volume 12, Issue 4, October 2004, pp. 567 – 580 Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ (Збірник наукових праць). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. – 688 с.	С. р. 3 Год.	березень 2023 р.
7 т. 2 год.	Тема 7. Мови в Європейському Союзі: статус, функції, перспективи вжитку 1. Європа як категорія географічна і політична 2. Як формувалася ідея багатомовності для майбутнього ЄС? 3. 1992р. Створення ЄС. Розширення (1992-2013). Склад офіційних мов досьогодні 4. Мови як компонент культурної дипломатії країн ЄС	Лекція	Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Геннадія Друзенка та Світлани Друзенко, за заг. ред. Геннадія Друзенка. – К.: «К.І.С.», 2010 Хартія основних прав Європейського Союзу (Ніцца, 7 грудня 2000) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021	С. р. 3 год.	березень 2023 р.

8 т. 2 ГОД.	Тема 8. Унітарні держави. Як вони унікають мовних конфліктів і розширюють можливості людини? 1. Унітарні держави Європи і багатомовність 2. Статуси офіційних мов і мов R/M. Чому вони змінюються 3. Держави: офіційна одномовність чи офіційна двомовність? Що переважає? 4. Людина: одномовна чи багатомовна? Реалізація ідеї плюрилінгвізму особистості	Лекція	Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021	С.р. 3 год.	березень 2023 р.
9 т. 2 ГОД.	Тема 9. Законодавчі акти (1991-2021) і статус та функції мов в Україні 1. Закон про мови в Українській РСР. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312-11#Text 2. Закон України «Про засади державної мовної політики» 2012. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text 3. Рішення Конституційного суду України. Від 28 лютого 2018р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-18#n55 4. Закон України «Про освіту» 2017р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text 4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Верховна Рада України 25 квітня 2019 р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text 5. Рішення Конституційного суду України. Від 14 липня 2021р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21#n103	Пр. заняття	Литвиненко О. М. Актуальні проблеми забезпечення функціонування української мови як державної. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. 08. 04. 2021.//	С.р. 4 год.	березень 2023 р.

10 т. 2 ГОД.	Тема 10. Боротьба за статус і утвердження функцій мов в Україні: контекст мовної політики 1. Як формувалася державна мовна політика в 1991-2012? Закон про мови в Українській РСР» (1989) Закон України «Про засади державної мовної політики» 2012 2. Правова площина мовної політики з 2014р.: політичні дискусії і законодавчі перемоги «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізації» від 16 червня 2016 р., «Про державну підтримку кінематографії в Україні» від 23 березня 2017 р., «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. Закон «Про повну загальну середню освіту» 16 січня 2020 р. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» Верховна Рада України 25 квітня 2019 р. Оцінка закону Венеціанською комісією.(с 80-81) 3. Мовні права національних меншин та корінних народів. Правове врегулювання мовних прав корінних народів. 4. Мова і культурна дипломатія: перші кроки України (с 84-86). Пріоритети культурної дипломатії? (87-92)	Пр. заняття	Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга) : аналіт. доп. / [Снайко О. О. (кер. авт. кол.), Тищенко Ю. А., Каплан Ю. Б., Михайлова О. Ю., Валецький О. Л. та ін.] ; за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю. А. Тищенко. – Київ : НІСД, 2020. – с 74-83; 84-92. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-03/apniss.pdf Ризики регіоналізації мовної політики : негативний досвід АР Крим. Аналітична записка. Липень. 2014р. http://old.niss.gov.ua/articles/1619/ Закон України «Про корінні народи України» від 1.07 2021р.// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1616-20#Text	С. р. 4 Год.	квітень, 2023 р..

11 т. 2 год.	Тема 11. Чому взаємодія Мова- Національна ідентичність зазнає антиукраїнських впливів політики РФ ? 1. Питання української ідентичності і російська пропаганда 2. Загальнонаціональний рівень: хто був провідником російського впливу (енергетичний сектор, кадрова політика, звязки між партіями лівого і лівоцентристського спрямування(КПУ та СПУ), «Опозиційний блок», «русинська національність»). 3. Роль медіа у формуванні російської пропаганди: інформаційний компонент гібридної війни. «Новоросія» 4. Дипломатичні і корені антиукраїнської пропаганди. 5. Російська мова як мова «соотечественников» і впливи РПЦ	Пр. занят тя	Світова гібридна війна: український фронт. Монографія. За заг. ред. В. П. Горбуліна К.. 2017. Загальноукраїнська ідентичність- головний об'єкт гібридної війни Росії проти України. http://old.niss.gov.ua/articles/2854/ Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна. — Київ : К.І.С., 2019// file:///C:/Users/Admin/Downloads/Movne%20zakonodavstvo%20i%20mova%20polityka.pdf	С.р. 4 год.	квітень, 2023 р.
12 т. 2 год.	Тема 12. Знання про мову і суспільство крізь призму інформаційної «гігієни»: поняття про дезінформацію 1. Атака на демократію як масштабна кампанія з дезінформації 2. Фейки. Фейкові новини. Значення термінів 3. Чому увага до поняття дезінформація? Фейкові новини як	Пр. занят тя	Фейки як інструмент впливу на вибори. Аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2020. https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi/feyki-yak-instrument-vplyvu-na-vibori Українцями для Чехії, біолабораторії для Північної Македонії та русофобія для Грузії. Аналізують російську пропаганду в 11 європейських країнах// https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/202419/2022-09-01-ukronatsyxy-dlya-chekhii-bioblaboratorii-dlya-pivnichnoi-makedonii-i-rusofobiya-dlya-gruzii-analizuiemo-gosysku-propagandy-v-11-ievropeyskykh-krainakh/ Меліарух закликає світові медіасоціалізації засудити російських пропагандистів, як це	С.р. 4 год.	квітень, 2023 р.

	механізм дезінформації 4. Вивчення дезінформації. США, ЄС, Молдова 4. Дезінформація в Україні 5. Громадянське суспільство як протидія дезінформації 6. Висновки та рекомендації		зробили польські колеги. 2 вересня 2022. // https://detector.media/community/article/202459/2022-09-02-mediarnukh-zaklykaie-svitovi-mediavsoistsisii-zasudyu-rosyiskykh-propagandystv-yak-tse-zrobyly-polski-kolegy/ «Жести доброї волі» російської пропаганди. Огляд російського інформаційного простору у другій половині червня 2022 року. 13 липня 2022 // https://detector.media/proshchanda_vplyvu/article/200944/2022-07-13-zhesty-dobroyi-voli-rosyiskoi-propagandy-oglyad-rosyiskogo-informatsynogo-prostora-u-drugiy-polyovyni-cheravnia-2022-tokul/	С.р. 4 год.	квітень, 2023 р.
13 т. 2 год.	Тема 13. Опозиція Український світ – Русский мир (Рм): до 2014 року і під час російсько-української війни 2014–2022 рр. 1. Мовна політика в Україні як шлях до суспільного консенсусу. Культурна присутність України в Європі. 2. Мова як інструмент реінтеграції на території колишнього СРСР. 2. Сутність і генеза проекту Рм: суспільний політичний дискурс, офіційна риторика влади, сучасний різновид імперської ідеологічної традиції. 3. Рм як політико-ідеологічна конструкція: причини створення. Криза ідентичності, привабливість для цільової аудиторії, загроза делегітимізації влади. 4. Гуманітарна експансія Росії на українських землях: 4 аргументи. До 2014р: зміщення позицій російської мови, освіта як інструмент м'якої сили РФ, посилення впливу РФ у культурній сфері.	Пр. занят тя	1. Мовна політика та мовна ситуація в Україні : Аналіз і рекомендації / За ред. Юліане Бестере-Дільєр. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 363 с. 2. Проблеми та пріоритети модернізації української культурної політики : аналіт. доп. / С. І. Здіорук, А. О. Астаф'єв, М. Т. Степико, О. Л. Валевський [та ін.] ; за заг. ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – С. 33-36. 36-39. https://miss.gov.ua/publikacii/amalitchim-dopovidi-problemi-ta-prioriteti-modernizacii-ukrainskoi-kulturnoi-politiki 3. Україна та проект «русского мира» : аналіт. доп. / С. І. Здіорук, В. М. Яблонський, В. В. Токман [та ін.] ; за ред. В. М. Яблонського та С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – с. 1-47. – (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 1). http://old.niss.gov.ua/articles/1594/ 4. Машок Г. Статус і функції російської мови в Російській Федерації, на пострадянському просторі й у світі: стан і перспективи розвитку. <i>Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ</i>. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. С. 213–240.	С.р. 4 год.	квітень, 2023 р.
14 т. 2 год.	Тема 14. Мовна політика в сучасних федераціях: Європа	Пр. занят тя	Гуус Екстра та Куллай Йагмур. Європейські інституції, що сприяють розвитку мультлінгвізму та плурлінгвізму // Європейський мультлінгвізм та англійська мова. Хрестоматія.	С.р. 4 год.	травень, 2023 р.

	Австрійська Республіка Боснія і Герцоговина Королівство Бельгія Федеративна Республіка Німеччина Російська Федерація Швейцарська Конфедерація		Дніпро, 2016. Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021 Мовна політика Бельгії чи Канади не може бути взірцем для України. Український простір. http://prostir.co.ua/movna-polityka-belgiyi-chy-kanady-ne-mo-14633/ Гуменюк З. В. Особливості мовної політики Німеччини: минуле і сьогодення// вчені записки ТНУ імені В. І Вернадського.2019 http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/2_2019/part_1/15.pdf Уряд Німеччини розробляє закон, що змусить біженців вчити німецьку мову// Портал мовної політики. 29 березня. 2016р. https://language-policy.info/tag/inozemnyi-dosvid/page/3/	С.р. 10 год.	травень, 2023 р.
15-16 т 4 год	Тема 15-16. Унітарні держави. Як вони уникають мовних конфліктів і розширюють можливість людини? 1. Унітарні держави Європи і багатомовність у них 2. Статуси офіційних мов і мов R/M. Чому вони змінюються 3. Держави: офіційна одномовність чи офіційна двомовність? Що переважає? 4. Плурилінгвізм особистості.	Пр. заняття	Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. К., 2021 Уряд Латвії підготує план відмови від російської мови у школах//Портал моної політики 9 лютого 2016// https://language-policy.info/tag/inozemnyi-dosvid/page/3/ У Латвії закриють останній російськомовний канал// Портал мовної політики. 29 січня 2016р. https://language-policy.info/tag/inozemnyi-dosvid/page/4/ Багатомовна Європа. Тенденції у політиці і практиці мультилінгвізму в Європі.-К, 2012 Гуус Екстра та Кутлай Йагмур. Європейські інституції, що сприяють розвитку мультилінгвізму та плурилінгвізму // Європейський мультилінгвізм та англійська мова.Хрестоматія. Дніпро, 2016.		

